

τὰς μεγίστας δυσκολίας τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ, μὲ τὰ πενιχρὰ ἡμῶν τε καὶ τῶν συμμάχων μέσα, ἐν χώρᾳ ἐχθρική, μὲ κατεστραμμένας ὁδοὺς καὶ σιδηροδρομικὰς γραμμὰς. Ὁ ἄγων, ὑπὸ τὰς εὐνοϊκωτέρας διὰ τοὺς Βαλκανικοὺς συνθήκας, θὰ ἐντοπισθῇ. Ἐὰν δὲ αἱ περιστάσεις ἐπιτρέψωσιν εἰς τοὺς Ἀστρογεριμανοὺς νὰ ἀποσύρωσι στρατεύματα ἐκ τῶν κυρίων θεάτρων καὶ νὰ ἐνισχύσωσι τὸν ἀπέναντι ἡμῶν στρατόν των, τότε ἡ θέσις μας δύναται νὰ ἀποβῇ καὶ λίαν κρίσιμος.

Αὕτη εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἐπιρροή, τὴν ὁποίαν θὰ ἐξασκήσωμεν ἐπὶ τοῦ κυρίου ἐν Ἐδρῶσῃ διεξαγομένου ἁγῶνος.

Ὁ χρόνος, τὸ διάστημα, καὶ τὰ ποσὰ τῶν δυνάμεων, ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ πολιτικὴ, ἐξερχομένη τῆς διπλωματικῆς ἐνεργείας, μεταβάλλεται εἰς στρατιωτικὴν ἐνεργειαν, εἰς πόλεμον, ἐπιηρεάζουσι κρίσιμωσ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς. Ἡ δὲ ἐπιρροή αὕτη τῶν στοιχείων τούτων πέραν ὁρίων τινων, πολλὰς λίαν στενῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταβληθῇ ὑπὸ οὐδεμιᾶς ἀνθρωπίνης δυνάμεως—οὐδεμιᾶς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ Ἐπιτελείου, ὅστις, παρασυρόμενος ὑπὸ πάθων καὶ αἰσθημάτων, ἤθελε παραβλέψει τὴν ἐπιρροὴν ταύτην, θὰ ἦτο κάκιστος σύμβουλος καὶ ἐπιζήμιος εἰς τὴν χώραν του.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 20 Ἰανουαρίου 1915.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ο Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ, ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ, ΠΑΡΑΙΤΕΙΤΑΙ

Ἀθήναι, 17 Φεβρουαρίου 1915.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐυσεβῶσως οἷς ὑποβάλλω τὴν παράκλησιν ὅπως μελετήσητε τὸ ὑπὸ μνημᾶ μου, θεωροῦντες τοῦτο, ὅχι ὡς διαμαρτυρίαν ἢ ὑπεκφυγὴν εὐθύνης, ἀλλ' ὡς ἀπόρροϊαν πεποιθήσεων καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἦλθον εἰς ριζικὴν διαφωνίαν πρὸς ὑμᾶς, ἐπὶ ζητήματος οὐχὶ πολιτικοῦ, ἀλλὰ στρατιωτικοῦ, καὶ κυρίως ζητήματος στενωτάτα συνδεδεμένου μὲ τὰ καθήκοντά μου. Κατ' οὐσίαν, πρόκειται περὶ τοῦ πολεμικοῦ σχεδίου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς διαθέσεως τῶν στρατιωτικῶν αὐτῆς δυνάμεων, εἰσερχομένης εἰς πόλεμον. Συνεπῶς, φρονῶ ὅτι, ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἶμαι ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου.

Ἐπέβαλον εἰς ὑμᾶς τὴν παράκλησιν ὅπως μὲ ἀπαλλάξητε τῶν καθηκόντων τούτων, μοὶ ἀναθέσατε δὲ νὰ ἀναφέρω τοῦτο εἰς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα, ὅστις νὰ ἀποφασίσῃ. Τὸ ἀνέφερα. Ἀλλ' ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς πρόκειται νὰ ἀναθέσῃ εἰς ὑμᾶς νὰ λύσητε τὸ ζήτημα τὸ ἀφορῶν τὸ προσωπὸν μου.

Ἐπιθυμῶν νὰ ἀπαλλάξω ἀμφοτέροισ ἀπὸ τῆς δυσχερείας ταύτης, ὑποβάλλω ὑμῖν ἐσωκλειστώσ αἴτησιν περὶ ἀποστρατείας μου.

Ἡ ἀποστρατεία εἶναι δικαίωμα χορηγούμενον ἐκ τοῦ νόμου, καὶ συνεπῶς ἡ αἴτησίς μου αὕτη οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον θίγει τὴν παθαρχίαν.

Θυσιάζων τὸ σταδίον μου, ἀκολουθῶ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδήσεώς μου, ἣτις δι' ἐμὲ εἶναι ὑπέρτατος νόμος.

Ἄλλωστε, δὲν πρόκειται νὰ παύσω ὑπηρετῶν τὴν Πατρίδα μου. Ἐν κερῶ πολέμου, ἀνακαλούμενος ἐκ τῆς ἀποστρατείας, θὰ ὑπηρετήσω καὶ πάλιν τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφοσιώσεως ὡς μέχρι τοῦδε.

Ἐποβάλλω εἰς ὑμᾶς ἀπ' εὐθείας τὴν αἴτησίν μου ταύτην ὅπως ἀποφύγω τὴν διὰ τῆς ὑπηρεσίας ὁδόν, ἣτις δὲν θὰ ἐτῆρει τὴν δέουσαν ἐχεμύθειαν. Ὑμεῖς, ὅταν κρίνητε τοῦτο ἐπίκαιρον, θέλετε παραδώσει τὴν αἴτησίν μου εἰς τὸ γραφεῖον σας πρὸς πρωτοκόλλησιν.

Βεβαιωθῆτε ὅτι, ἐπεὶ πάντα ἄλλον, ἐγὼ πρῶτος αἰσθάνομαι τὴν βαθυτέραν λύπην διὰ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι ὅπως προβῶ εἰς τὸ διαβῆμα τοῦτο.

Μετὰ σεβασμοῦ

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ 17ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1915

ΙΧ.—Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΝ ΤΩΝ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ στρατιωτικὴ ἐπιχείρησις, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐκάματε τὴν τιμὴν νὰ μοὶ ἀνακοινώσητε σήμερον ὡς ὑμετέραν ἀπόφασιν, συνοψίζεται ὡς ἐξῆς:

Νὰ ἀποστελωμεν ἐν σῶμα στρατοῦ, ὅπως, ἐν συμπράξει μετὰ γαλλοαγγλικῶν στρατευμάτων, καταλάβῃ τὰ Δαρδανέλλια καὶ ἐνδεχομένως ἐπιχειρήσῃ ἐκεῖθεν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Νὰ τηρήσωμεν τὰ τέσσαρα ἕτερα σώματα στρατοῦ διαθέσιμα δι' ἐνδεχόμενον πόλεμον κατὰ τῆς Βουλγαρίας, ἐὰν αὕτη ἐπέμβῃ καθ' ἡμῶν. Ἐν περιπτώσει τοιοῦτου πολέμου, νὰ χρησιμοποιήσωμεν καὶ τὸ σῶμα τοῦτο κατὰ τῆς Βουλγαρίας, εἴτε ἐκ Θράκης δι' Ἀδριανουπόλεως ἢ διὰ Γκιουμουλτζίνας, ἐὰν ἡ ἐκβίασις τῶν Δαρδανελίων ἤθελεν ἐπιτύχει, εἴτε, ἐὰν αὕτη ἀπετύγχανε, διὰ μεταφοράς του εἰς Μαιζονίαν, ὅπου τότε θὰ μεταφέρετο καὶ τὸ ὅλον μέρος τοῦ συμμετέχοντος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἀγγλογαλλικοῦ στρατοῦ.

Τὰ στοιχεῖα ἅπανα ἐπαρῶσιν εἰς τὴν ἰδικήν μου γνώμην εἶναι δύο: Ἐν πολιτικόν: ἡ στάσις τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας. Καὶ ἐν στρατιωτικόν: ἡ δύναμις τοῦ μέλλοντος νὰ μετάσῃ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἀγγλογαλλικοῦ στρατοῦ.